

радтаа жаргалан асарга-
дарт партимнай» ХХII
айхбаттар ехэ дэбжэлтэ
шалтай оршон байдалда
жэ, түрэл орон дотороо
гайхамшагтаа общество—
унизм байгуулха түсб
рамма баталан абаба,
документ бодото хэмжээ-
не хараалхан байханаа
а, теорин талар марк-
енизмые улам хүг-
вн удхатай юм.

э агуухэ Программые
ушын үдэрнөө бэлүүлжэ
тын тула тэрэн дотор
ахан гол зүйлнүүд
зондо тодо гүнзэггээр,
ай зохидоор ойлгуулха
ай.

үнөөнэй үедэ соёл сурта-
хүдэлмэридэй гол зүйл
гэхэдэ КПСС-эй Про-
граммы гүнзэггээр тайлба-
а ойлгуулха, коммуни-
зацийн түлөө тэмсэлэй
эх түсбөөр советскэ об-
шын ажалшадые зэбсэг-
хэ, партин шэнэ Про-
граммы хэрэг дээрнэ бэ-
гдэ бүхы ажалшадые эл-
хэ ябадал болоно.— гэжэ
ин сьездын абахан резо-
л дотор заагдана.

э талаар соёл культурын
зургаануудай үүргэ ехэ,
эхэ ажал хүдэлмэрийн
харюусалгагай. Ушар
бнээ культурын гуламта
ин КПСС-эй Программы
улан, зургаан ойлгуулха
амарь үргэнөөр эмхидхэ-
лептерараа нэлбэн шэ-
дэ, элидхэ, хөөрлөөнүүд
үнгэрхэд болоод бусад
яанзын хэмжээ-ябуулга-
дые бэлүүлхэ, хээзэ хээзэ-
нхээ эдэбхитэй шударгы
хүдэлхэ болоно. Тэдэ
ой олохон эмхи зургаа-
КПСС-эй Программа бо-
Уставай проектуудые
сэн хэлсэжэ байха үеһөө
дэд, ажал хүдэлмэри
найжаруулжа, нилээд ехэ
өхөжэ амжаад, мүнөө
бүрил олохотой шангаар
мжэ байнхай. Эндэ За-
наш, Кабанскын, Кяхтын,
мэршээрэй аймагуудай эм-
ургаануудые онсолон тэм-
мээр. Жэшээнь, Кяхтын
ай Тамирай хүдөөгэй
мүнөө хүдэлмэриг удха
мээрөө, номирхолтой зо-
р эмхидхэжэ байнаараа
парна. Тинхэдэ нэн ту-
партиин түүхэтэ Про-
граммы тайлбарилха туша
оролдолго гаргана, репе-
ра мүнөөнэй байдалдаа то-
нуугаар шэнэлэн хубилга-
партиин Программ болон
ын тухай элидхэ, хөөрлө-
лүүдые тусхай хүдэлмэ-
ри эмхидхэжэ, шэнэ шэнэ
нүүдые түхээрэнхэй. Энэ
тэнь нутагай дунда хүр-
гийн багшанар ехэ туна-
ха хүргэдэг. Тэршэлэн
ын аймагай Юрөөгэй,
менай аймагай Санатгын
ууд найшаалтай үүсхэл
ана.

лохон библиотекэнүүд пар-
сьездын материалнуудые
зондо шударгыгаар ойл-
жа байнхай. Жэшээнь,
агагай аймагай Доодо-
мэй хүдөөгэй библиоте-
оробол. «Хоридохин зуун
эй манифест» гэдэн номуу-
гоё найхан выставкэ,
II сьездын материалнуу-
ушагтаа гэдэн тусхай бу-
басан харахат. Мүн
ой ондо манай колхоз
эй түлөө тэмсэнь» гэдэн
гөөр зурагдалан плакад-
анхаралыгтай татаха.

Хүдэлмэриг номирхолтой-
гоор эмхидхэд байбалн, клуб
болон библиотекэнүүдтэ хүн
зон таһархагүй, оросотой, суг-
ларасатайны болохо, тэрэн-
эй ашаар агуухэ Программа
дотор заагдалан гол зүйлнүүд
хүн зондо үдүү найнаар ойл-
годохыны жэшээтэй.

Иматгал тинхэдэ мүнөө
соёл сурталдай хүдэлмэрийн
гол зорилго шиндхэгдэхэ,
КПСС-эй Программы бодото
дээрнэ бэлүүлхэ хэрэгтэ сэг-
нэшгүй ехэ туна нүлөө үзүү-
лэгдэхэ байна.

ВЦСПС-эй пленум
ОСКВА, ноябрийн 24.
СС. Профессионалына
уудай Бүхэсоюзна Цент-
на Соведай VIII плену-
мудай байшангай Колон-
най соо мүнөөдэр хүдэлмэ-
ргэлжэлүүлээ. КПСС-эй
сьездын, шиндхэгдэри-
не дүүргэхэ талаар про-
фессионалына Союзундай зо-
нууд тухай ВЦСПС-эй
лэлжээ. В. В. Гришинэй
элидхэл зүбшгөлөө.
алан зохиогшодой болон
нирижуулагшадай Бү-
хэаа бүлгэмэй Централь-
оведэй түрүүлэгшэ В. А.
ов, Енакиевскэ металлур-
ка заводой булад хай-
агша Д. Ф. Синдорук
ай Госпланай түрүү-
н нэгдэхин орлогш
Орлов болон бусад гүгэ

шын хэлсэгдэн асуу-
р ВЦСПС-эй VIII пле-
нлээрнэ тогтоол бата-
аба.
СС-эй түүхэтэ ХХII
шиндхэгдэринүүдые

Тус библиотеке
даагша нүхэр А. Е.
Соловьева фермэ,
бригадануудта ошо-
жо, ХХII сьездын
материалнуу да а р-
номирхолтой хөө-
рлөөнүүдые үн-
тэйгээр хүдэлдэг библиоте-
карты ажалшад дурлангүй
нахаб. «Манай Анна оролдо-
сотой бэрхээр лэ хүдэлдэг юм
даа. Шэнэ Программа тушаа
ойлгоогүй юумышны ойлгуу-
лаад лэ үгдэг гэшээ»,—гээд
нотугаархынниг магтадаг.

Гэбшэе республикын соёл
гэгээрэлэй олохон эмхи зур-
гаанууд сьездын түүхэтэ док-
ументнүүдые хүн зондо тайлба-
рилан ойлгуулха талаар горь-
той юумэ хээгүй байнаар. За-
рим газарта мүнөө, хүрэтэр
лозунг, плакат гэхэ мэтын шу-
хала зүйлнүүд бэлдэгдээгүй.
Жэшээнь, Тарбагатайн Ехэ-
Куналейн хүдөөгэй библиоте-
кэдэ орожо үзбэлгэ гайххат.
Партиин сьезд тухай нэгшые
плакат, зураг тэндэ байхагүй.
Угышые наа, Заиграйн айма-
гай Онохойн совхозой түбэй
клуб иматгал кино харуулаад,
хатар таниа үнгэргөөд байдаг.

Иимэ ехэ дутагдалнууд гол
түлбэ юун дээрнээ шалта-
гаалнаб гэхэдэ, дурсагдалан
нотугаада партийна, проф-
союзна болон комсомолой ор-
ганизацинууд соёл гэгээрэлэй
эмхи зургаануудай хүдэлмэ-
риг муртэйгөөр хүтэлбэрил-
дэггүй, хинан шалгадаггүй,
илангайа партиин сьездын ма-
териалуудтай хүн зоной та-
нилсаха гэдэн айхбаттар ехэ
хүсэл эрмээлэе анхаралдаа
найса абадаггүй байна. Гадна
соёлой хүдэлмэрид эдэбхи
үсхэлгүй хүнүүд табигдахан
байдаг. Иимэ партийна эхин
организацинууд, культурын
эмхи зургаанууд тушаа эрид
шанга эрилтэ табихаар болоо.

Клуб болон библиотекэ-
нүүдтэ нинтэ-политическэ,
соёл гэгээрэлэй хүдэлмэри та-
лаларяагүйгөөр ябуулжа бай-
хын тула хүдэлмэридөө дура-
тай, бэлитэй хүнүүдые томи-
ло хэрэгтэй: эдэ зургаануудые
түлээ залнаар гүйсэд хангаха,
дотрохины нюдэндэ урин,
ариун сээр, болбосон түхэл-
лэй болохо, гоё найхан ло-
зунг, зураг, выставкэ, стенд-
шые эмхидхэхэ шуухала. Энэ
хэрэгтэ ажахын органдуу
ехэ хайхарамжатай байха, ту-
налхашы ёһотой.

Соёлой эмхи зургаануудай
гол зорилгоёо бэлүүлхэдэнь
—сьездын материалнуудые
ойлгуулха талаар хүдэлмэриг
ябуулхадна, нутагай парти-
на, профсоюзна болон комсо-
молы организацинууд саг үр-
гэлжэ анхаралаа хандуулха,
эрилтэ хиналташы табижа
байха эргэртэй. Тинхэдэ нута-
гай интеллигенцие соёл
сурталдай хүдэлмэрид хээзэ
хээзэнэйхнээ эдэбхитэйгээр
хабаадуулха шуухала.

Клуб, библиотекэнүүд сьез-
дын материалнуудые үргэ-
нөөр, тодо ноноороо ойлгуул-
хын тула гансал харуулан ойл-
гуулха агитаци, элидхэл, хөө-
рлөө эрхилдэг хизаарлаха
бэшэ, харин хамаг хүдэлмэри
алд бүхы талаарн шэнэлхэн
нэлбэхэ ушартай.

Хүдэлмэриг номирхолтой-
гоор эмхидхэд байбалн, клуб
болон библиотекэнүүдтэ хүн
зон таһархагүй, оросотой, суг-
ларасатайны болохо, тэрэн-
эй ашаар агуухэ Программа
дотор заагдалан гол зүйлнүүд
хүн зондо үдүү найнаар ойл-
годохыны жэшээтэй.

Иматгал тинхэдэ мүнөө
соёл сурталдай хүдэлмэрийн
гол зорилго шиндхэгдэхэ,
КПСС-эй Программы бодото
дээрнэ бэлүүлхэ хэрэгтэ сэг-
нэшгүй ехэ туна нүлөө үзүү-
лэгдэхэ байна.

ВЦСПС-эй пленум
ОСКВА, ноябрийн 24.
СС. Профессионалына
уудай Бүхэсоюзна Цент-
на Соведай VIII плену-
мудай байшангай Колон-
най соо мүнөөдэр хүдэлмэ-
ргэлжэлүүлээ. КПСС-эй
сьездын, шиндхэгдэри-
не дүүргэхэ талаар про-
фессионалына Союзундай зо-
нууд тухай ВЦСПС-эй
лэлжээ. В. В. Гришинэй
элидхэл зүбшгөлөө.
алан зохиогшодой болон
нирижуулагшадай Бү-
хэаа бүлгэмэй Централь-
оведэй түрүүлэгшэ В. А.
ов, Енакиевскэ металлур-
ка заводой булад хай-
агша Д. Ф. Синдорук
ай Госпланай түрүү-
н нэгдэхин орлогш
Орлов болон бусад гүгэ

шын хэлсэгдэн асуу-
р ВЦСПС-эй VIII пле-
нлээрнэ тогтоол бата-
аба.
СС-эй түүхэтэ ХХII
шиндхэгдэринүүдые

БУРЯТ УНЭН

КПСС-эй Бурядай обкомой, Улан-Удын горкомой, Бурядай АССР-эй Верховно Соведай орган

№ 282 (9729) 1961 оной ноябрийн 26, воскресени Сэн 2 мүнгэн

Нүхэр Н. С. Хрущев
Новосибирск ербэ

НОВОСИБИРСК, ноябрийн
24. (ТАСС). Сибирин хүдөө
ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй
зүблөөндэ хабаадахын тулада
КПСС-эй ЦК-гэй Нэгдэх
секретарь, СССР-эй Министр-
нүүдэй Соведай Түрүүлэгшэ
нүхэр Н. С. Хрущев мүнөө-
дэр Новосибирсктэ эрээ.
КПСС-эй ЦК-гэй РСФСР-
тэхи Бюрогой Түрүүлэгшын
нэгдэхин орлогш Г. И. Воро-
нов, РСФСР-эй Министрнүү-
дэй Соведай Түрүүлэгшэ
Д. С. Полянский тэрэнэй
хамта ерлээсэ.

СССР-эй Министрнүүдэй
Соведай Түрүүлэгшэ
Н. С. Хрущев Финляндийн
Республикын президент
У. К. Кекконентэй уулзаба

СССР-эй Министрнүүдэй
Соведай Түрүүлэгшэ Н. С.
Хрущев Финляндийн Респу-
бликын президент У. К. Кекко-
нентэй Новосибирсктэ нояб-
рийн 24-дэ удн урда тээ уул-
зажа, Финляндийн правитель-
ствода Советскэ правитель-
стын энэ оной октябрийн 30-дэ
элгэрэнэн нототой холбоотой
асуудалнуудаар тэрэнэй
хөөрлөөд. Сэхэ руун хэгдэ-
нэн энэ хөөрлөөдөн үгээс ойл-
голсолгын, бэе бөөдэ үнэнсэ-
хээр этигэлсэлгын оршон бай-
далда үнгэрөө.

Финскэ талаһаа У. К. Кек-
конентэй суг ябалсахан Фин-
ляндийн гадаадын хэрэгүүдэй
министр А. Карьялайнен, Фин-
ляндийна СССР-тэ байдаг эл-
шэн сайд Э. Вуори, Финлян-
дийн МИД-эй канцелярийн
начальнигай уялгыг дүүргэ-
шэ Я. Халлама болон бусад
хөөрлөөдөнэй үедэ байлсаа.

Советскэ талаһаа СССР-эй
Гадаадын хэрэгүүдэй мин-
истрн орлогш А. А. Соболев,
СССР-нээ Финляндийда байдаг
элшэн сайд А. В. Захаров
болон бусад хөөрлөөдөнэй
үедэ байлсахан байна.

СИБИРИЙН ХҮДӨӨ
АЖАХЫН
ХҮДЭЛМЭРИЛЭГШЭДЭЙ
ЗҮБЛӨӨН НЭГДБЭЭ

НОВОСИБИРСК, ноябрийн
25. (ТАСС). Сибирин хүдөө
ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй
зүблөөн мүнөөдэр энэ нэгдэ-
бэ. КПСС-эй ЦК-гэй Нэгдэх
секретарь, СССР-эй Министр-
нүүдэй Соведай Түрүүлэгшэ
нүхэр Н. С. Хрущев зүблөөндэ
хабаадалсана.

РСФСР-эй Министрнүүдэй
Соведай Түрүүлэгшэ Д. С. По-
лянский зүблөөе нэгээ.
Сибирин колхоз, совхозууд-
та хүдөө ажахын продуктуу-
дые бүри элбэгээр абаха хэм-
жээнүүд тухай КПСС-эй ЦК-
гэй РСФСР-тэхи Бюрогой Тү-
рүүлэгшын нэгдэхин орлогш
Г. И. Воронов элидхэл хээ.

ОБЬ ШАДАРАЙ ТАЛАДА УУЛЗАЛГА БОЛОБО

Нүхэр Н. С. Хрущев Алтайн
эрдэмтэдтэ айшалаа

БАРНАУЛ, ноябрийн 24.
(ТАСС). КПСС-эй ЦК-гэй Нэ-
гдэхин секретарь, СССР-эй
Министрнүүдэй Соведай Тү-
рүүлэгшэ нүхэр Н. С. Хрущев,
КПСС-эй ЦК-гэй РСФСР-тэ-
хи Бюрогой Түрүүлэгшын нэ-
гдэхин орлогш Г. И. Воро-
нов, РСФСР-эй Министрнүү-
дэй Соведай Түрүүлэгшэ
Д. С. Полянский Алтайн хү-
дөө ажахын научно-шэнжэ-
лгын институтта үсэгэлдэр
хүрөө.

Энэ научна эмхи зургаанай
полинүүд болон фермэнүүд
Обь шадарай талануудта, Си-
бирин Обь мүнэнэй эрье дээ-
гүр оршодог юм. Туршалгын-
селекционн станцин үлдэхэ
нуури дээрэ энэ институт бай-
гуулагдаһаар арба шахуу жэл
болоо. Удаан тус институтта
хүршэ колхозой эдлүүрин
газар дамжуулан үгтэһэн
байгаа. Газарын элдэб бур-
таг үбшнээ дарагдашанхай
байгаа һэн. Колхоз муу урга-
са абадаг байгаа. Мүнөө эдэ
полинүүд танигдахаар бэшэ
болотороо хубилаа. Зургаа-
долоон пентнер ургасын абта-
дэг газарта мүнөө зуун пүүд
ургаса хураагдана.

Институдай юнэ мянга га-
ран гектар таряалангай га-
зартай туршалгын ажахы Си-
биртэ ехээр алдаршанхай
байха юм. Тэндэ сээр паар
үлөөхөөс болбод, тэлэндэ ку-
куруза болон тэжээлэй бобы
таридаг болонхой. Газар та-
ралан эрхилхэ пропашийн
гурим институт зохиогоо. Тин-
гэжэ полинуудтаа кукуруза
болон тэжээлэй бобы ехээр
таридаг болонхой байна. Эпнэй
таряанай газарай гектар бү-
рийн үржэлые эрид ехээр
дээшлүүлхэ арга олгоно.

Пропашийн севооборот па-
ротравольно севооборотдо
орхолоо ургамалай болон мал
ажалай продукт хоёр-гурба
дахин ехээр үгнэ гэжэ инсти-
тудай олон тоото туршалга-
нууд харуулаа. 1953 ондо ха-
халагдаага газарайн 32 про-
центдэ орооһото ургамал, нэ-
гэ процентдэнь пропашийн ур-
гамалууд таригдааг байгаа.
Тинхэдэ таряанай газарай
гектар бүридэ хоёр центнер
орооһо тарьян абтадаг бай-
хан юм. Удаахи жэлүүд-
тэнь ургаса багаар үгэлдэг ур-
гамалуудтай тарилга хороо-
дож, пропашийн ургамал-
нууд болон хабарай шэниснэ
бүри ехээр таригдааг болоо.
1961 ондо халагдаага газар-
айн 17 процентдэ пропаши-
ной ургамалууд, 70 процент-
дэнь орооһото ургамалууд,
тэрэ тоодо 56 процентдэнь шэ-
ннисэ таригдалан байгаа. Гек-
тар бүринөө 25,3 центнер тэ-

жээлэй единице, тэрэ тоодо
13,6 центнер орооһон абтаһан
байна.

Эндэ институттай хамта хи-
заарай хүдөө ажахын управ-
лени байдаг юм. Эдэ хоёр эр-
дэм ухаанай болон колхозно,
совхозно үйлдбэрийн түрүү
дүй дүршэлэй нэгдэмэл штаб
болоно. Энэ штаб туршалгын-
жэшээтэ ажахынуудай хүдэл-
мэриг тааралдуулан хүтэл-
бэрилдэг, согсолдог байха юм.
Дүй дүршэлые, газар тарья-
лан эрхилхэ шэнэ гуримые
шэнжэлхын тулада Сибирин,
Уралай, Казахстанай колхоз,
совхозуудай хүтэлбэрилэгшэ,
мэргэжэлтэд эндэ ерэдэг.

Айлшадтай уулзахын ту-
лада эрдэмтэд, колхозуудай
түрүүлэгшэнэр, совхозуудай
директорнууд, хүдөө ажахын
үйлдбэрийн түрүүшүүд эндэ
ерээ.

Газар тарьялан эрхилхэ
пропашийн гурим хэрэглэ-
нэй дүнгүүд болон ногоо та-
рилгатай системэдэ орхолоо
тэрэнэй буюу найн байһан
тухай институтдай директор
Г. А. Навивайко, научна хүд-
лэмэрилэгшэд хөөржэ үгөө.

Газар тарьялан эрхилхэдээ
кукуруза, тэжээлэй бобы, го-
рох, сахарай свёкло ехээр та-
рилсадаг пропашийн гурим
хэрэглэхэ гэшээ орооһо тарья,
мал ажалдай продуктуудые
бүри элбэгээр абадаг болохо
А. Я. Метелев толгойлог.
Эндэ Советскэ Союз доторхи
эгээн томо селекционн уст-
кот байгуулагданхай. Канада-
наа, Голландийнаа, Хитадаа,
Индийнэ болон бусад оро-
нууднаа асарагдалан бобы-
нууд эндэ туршалгадаг байха
юм. Бобы элдэб янзаар—
квадратно-гнездовой аргаар,
хойно хойноһоон һубаруул-
жа, мүн үдхэнөөр, үргэн рьял-
тайгаар, кукурузатай холиж
таригдааг байна. Энэ жэлдэ
Алтайн хизаарта 50 мянган
гектар газарта бобы тариг-
лаа. Ерэхэ жэлдэ энэ ургамал
250 мянган гектар талмай
эээлхэ юм.

Ногоо тарилгатай севообо-
родые шүүмжэлхэ зуураа, нү-
хэр Руденко ингэжэ хэлээ.
Сибирин тала газарай хүр-
һэн хуурай хатанхай байдаг
дээрһэнэ, һалхинда дайрагда-
жа тооһорон хилдээг байһа.
Халагдаага газарайнгаа 20
—25 процентые паар болгохо-
доо билднэр энэ газараа һал-
хинда үлээлгэжэрхидэг бай-
набди. Тингэжэ газарай хүр-
һэнэй эгээл үнэтэй
минеральна ху-
бинь һадхинда
хилдшээг бай-
гаа. Кукуруза бо-
лон бобы тари-

хан пропашийн поли хадаа
хүрһэнэй энэ үнэтэ хубине
һалхинда хилдлгэнээ хам-
гаалдаг байна. Тинхэдэ сэг-
бэр паарһаа ямаршые про-
дукци абтадаггүй. Кукуруза
тариһанай һүүлээр, ногоо та-
риһанай һүүлээрхи шэнги гү,
али бүри ехэшые хэмжээтэй
органическа зүйлнүүд газар-
ай дүшэн сантиметр зузаан-
тай хүрһэн соо үлээдэг юм гэ-
жэ эрдэмтэ заагаа. Хэрбээ
ногооной хоёр-гурбан жэлдэ
ургадаг байһые хараадаа абаа,
кукуруза тариһанай
һүүлээр газарай хүрһэндэ
хоёр дахин ехэ элдэб органи-
ческа зүйл үлээхэ болоно.

Шэнэ газар элдүүрилхэ-
нэйнгээ һүүлээр институтай
эрдэмтэд хадаа газар тарья-
лангай шэнэ гуримые бүри на-
рижуулан найжаруулаа, тин-
хэдэ хизаар дотор хоёр мил-
лион 700 мянган гектар хүр-
тэр газарта пропашийн урга-
малуудые тариад болохо
оролдолго гаргана. Севообо-
родто бобы болон кукуруза
ехээр тарихадаа хизаар 30
миллион центнер хүрэтэр
орооһо тарья нэмэжэ абаха
байна.

Шэнэ сортын бобово урга-
малуудые шэлэн олохо та-
лаар тэжээл бэлдэхлгын та-
һар номирхолтой хүдэлмэри
хэлдэг юм. Энэ таһагыг хүдөө
ажахын эрдэмэй кандидат
А. Я. Метелев толгойлог.
Эндэ Советскэ Союз доторхи
эгээн томо селекционн уст-
кот байгуулагданхай. Канада-
наа, Голландийнаа, Хитадаа,
Индийнэ болон бусад оро-
нууднаа асарагдалан бобы-
нууд эндэ туршалгадаг байха
юм. Бобы элдэб янзаар—
квадратно-гнездовой аргаар,
хойно хойноһоон һубаруул-
жа, мүн үдхэнөөр, үргэн рьял-
тайгаар, кукурузатай холиж
таригдааг байна. Энэ жэлдэ
Алтайн хизаарта 50 мянган
гектар газарта бобы тариг-
лаа. Ерэхэ жэлдэ энэ ургамал
250 мянган гектар талмай
эээлхэ юм.

Тэжээл хэрэглэхэдэ таа-
рамжатай, үлдэр ургаса үгэ-
дэг үнэтэ ургамал болоһоно го-
рох ехээр тариха шуухала бай-
һанда Н. С. Хрущев аихарал
хандуулаа. Славгородскэ се-
лекционн станцин ахалагша
научна хүдэлмэрилэгшэ А. А.

«...КПСС
ПРОМЫШЛЕННА ПРО-
ДУКЦИ ГАРГАЛГЫН ХЭМЖЭЭ
ИМЭЭР ДЭЭШЭЛҮҮЛХЭЭР ХА-
РААЛНА:

Ойрын 10 жэл соо хоёр хахад
дахин шахуу ехэ боложо,
США-гэй промышленна үйлдэ-
бэршин хэмжээе үлүүлэн
гаргаха;

20 жэл соо—зургаа дахин-
наа бага бэшээр ехэ болго-
жо, США-гэй промышленна
үйлдбэршин мүнөө үедэ бай-
һан нитэ хэмжээе холо гээ-
дэтэрнэ орхин гараха.

Энэниие туйлахын тула
промышленностьда ажалай
бүтээсые ойрын 10 жэл соо
хоёрһоо үлүү дахин дээшлэ-
лүүлхэ, харин 20 жэл соо
дүрбэ—дүрбэ хахад дахин
дээшлүүлхэ шуухала. 20 жэл
болоод байхада советскэ
промышленностьда ажалайн
бүтээсэ США-дахи мүнөө
уеын ажалай бүтээсын хэм-
жээнхээ, басаахада, хоёр
дахин үлүү ехэ болохо, тин-
хэдэ СССР-тэ хүдэлмэрийн
үдэрэй бозони болоһон дээ-
рэнээ нэгэ час соо хэгдэхэ
бүтээсэн бүришые дээшлэхэ
юм.

(КПСС-эй Програмаһаа).

Хоменко кукуруза тарижа ур-
гуулдаг дүй дүршэл тухайгаа
хөөрөө. Энэ станци кукуруза
хайһан гэжэ ургуулхала таа-
рамжатай байһые арбан жэ-
лэй турша соо шэнжэлэн үзэ-
жэ байнхай. Станци хадаа
хоёр шэнэ сортын кукуруза
бни болгоо, тэрэн элээшһэн
орооһотой буурсаг үгэдэг бай-
халтай һүүлээрхи шэнги гү,
али бүри ехэшые хэмжээтэй
органическа зүйлнүүд газар-
ай дүшэн сантиметр зузаан-
тай хүрһэн соо үлээдэг юм гэ-
жэ эрдэмтэ заагаа. Хэрбээ
ногооной хоёр-гурбан жэлдэ
ургадаг байһые хараадаа абаа,
кукуруза тариһанай
һүүлээр газарай хүрһэндэ
хоёр дахин ехэ элдэб органи-
ческа зүйл үлээхэ болоно.

Үрһэн абахын тулада куку-
руза таридаг болохо, тингээд
энэ үрһөөр Сибирин гандуу
районуудые саг үр-
гэлжэ хангаха дуралхалтай-
гаар Н. С. Хрущев А. А.
Хоменкодо хандаһан байна.
Энэ зорилгоор Кулундын
талануудта уһалагдааг план-
тагинуудые байгуулбал таа-
рамжатай.

Нүхэр Хоменко энэ дурал-
халынь дуратайгаар зүбшөө-
гөө.

Орооһо абахын тулада ку-
куруза ургуулха тухай «Ку-
лундинский» гэжэ совхозой
директор Нүхэр Емельяненко
хэлһэн байна. Энэ ажахыда
91 центнер элээшһэн буурса-
гүд абтаа. Энэнь 60 центнер
сээр орооһон болохо байна.
Совхоз саинадаа өөрынөө
үрһөөр тарилга хэдэг боло-
хо юм.

Газар тарьялан эрхилхэ
пропашийн гурим тэжээл эл-
бэгээр абаха, мал ажалай
продуктуудые элбэг болохо
арга олгоно гэжэ мал ажалай
таһагы даагша Н. К. Вип-
няков хөөрөө. Институдай
фермэнүүдтэ эрэ хацираг бу-
руулууд, гахайнууд болон хо-
лид түхэрэн жэлэй турша соо
байра дээрэ байжа эдэлүү-
лэгдэнэ. Эдэ малнуудта куку-
рузын силос, бобово комби-
кормо үгтээд юм. Ингэжэ
шахахала бүхы түрэлэй мал
намар кукурузын силос нэмэ-
жэ эдлүүлэн адуулжа тар-
галуулаһаа орхолоо түргэ-
нөөр томо болодог байна. Ку-
куруза болон бобы хадаа гол
тэжээл болохоһоо гадна, гая-
сахан лэ шуухала тэжээл бо-
лоно. Эдэ хоёр тэжээл үгэхэдэ
ехэ таарамжатай байдаг.

Шэнинсын ургаса дээшлэ-
лүүлхэ ехэ арга боломжонууд-
ые институтай селекционер-
нүүд элрүүлдэг байна. «Бар-
наулская 32» гэжэ шэнэ
сортын шэнинсэ тэдэнэр бни
болгоо.

Иимэ сортын шэнинсэдэ
фосфорно үтгэжүүлгэ хэхэдэ
таарамжатай байдаг гээд
хүрһэн шэнжэлдэг ба агрохи-
мин лабораторие даагша
А. П. Куртесов хэлбэ. Хурь-
һэндэ фосфорит болон ком-
пост ехээр опууланай ашаар
«Барнаулская» гэжэ шэнинсэ
гектар бүринөө 260 гаран
пүүд ургаса үгнэ. Кемеров-
ск

Эндэ алдмчнн нэ- (ТАСС)

ЗУРАГЛАЛ БУЛАД ХҮЛЭГЬЕ ЗАНАБАРИЛАГША

Хала хабсагийн, тала дай-дын дундуур сэхэлсэн, гол мүр-рэннээ нэгтгэн гаража, зах-гүй үргэн Эхэ ороонийнэй бү-хы нутагуудыг холбодог тү-мэр зам. Имагтал энэ замаар эд бараан, арадай ажахын шухала хэрэгсэл саг болзор соогоо хэрэглэгшдтээ хүргэг-дэнэ.

Энэ замаар хүсэгэ локомо-тивуудыг жоолодон ябадаг хүнүүд түүхэтэ долоон жэлэй түсбэе уридшалан дүүргэ-хын түлөө дэлгэрэн социалис-мырсөөний түрүү зэргэдэ яба-на. Гэбшье гансахан жо-лоошод бэшэ, олон түмэн тү-мэр замдаа үдэр хүнигүй хү-дэлжэ, хүсэтэ техникээс бү-тээсэ ехэтэйгээр ашаглана.

Улан-Удэ станицин паровозно депо. Эндэ хүдэлмэрил-жэ байхан олон хүдэлмэрил-жэ республиканыа түмэр зам-а ажалыг гол түлбэ хангадаг гэжэ. Юуб гэхэдэ тус депо-гой хүдэлмэрилшэдэй харуу-налдаа, занабарилдаг парово-зууд бүхы поезднуудыг Петро-вский завод—Мысовая стан-цинуудай хоорондо шэрэнэ.

Түүхэтэ долоон жэлэй гур-бадахы жэлэй дүүрэтэр тоо-тойхон үдэрнүүд үлөө. Депо-гой цех бүхэнэй хүдэлмэрил-шэд КПСС-эй XXII съездын хүндэлэлдэ дэлгэрэн соци-алисмырсөө бүри үртгэдхэн, шэнэ жэлыг утгаха гэжэ ши-дэнхэй. Коммунист ажалай нэ-рэ зэргэдэ хүртэлэн инстру-ментальна цехынхид энэ мү-рысөөний түрүү зэргэдэ яба-на.

Манай цехын хүдэлмэрил-шэд бүхы түхэлэй инструмент занабарилжаа гадна, локо-мотивуудай эгээл орёо нарин деталуудыг занабарилалсан бүтээнэ,—гэжэ тус цехын мас-тер нүхэр Бальцанов хөөрэнэ. —Байгша оной июль нарайаа хойшо хүдэлмэрилшэдэй ажа-лай вахтада жагсажа, абahan уялгаа амжалтаттайгаар дүүргэн КПСС-эй XXII съезд утгаа нэмди. Тийн продукци үйлдэбэрлэх арба нарынгаа түсбэ уридшалан дүүргэжэ, бүхы цехээрээ коммунист ажа-лай хүндэтэ нэрэ зэргэдэ хүр-тэлэн байналди...

Мүнөө мүрысөөний эршын улам шангадажа байхан энэ үедэ халаан бүхэнэйнгөө нор-мыс үлүүлэн дүүргэгшд бүри олошорно. Тэдэнэй нэгэн Петр Трофимович Воронченко боло-но.

Аяар 26 жэлэй туршада то-карна стангой дэргэдэ хү-дэлмэрилжэ байхан Петр Тро-фимовичта коммунист ажалай ударингай нэрэ зэргэ олго-донхой. Үнгэрэн гушаад жэ-лэй туршада булад хүлэгыг занабарилалсалгаар баян дүй дүршэлтэй болоһон энэ хүдэл-мэрилшэн үнэн сэхэ ажалай эрхим жэшээ харуулна. Даа-жа байхан стангоого найнаар харуулан, хээсэдэшье бү-тээсэ ехэтэйгээр ашаглана.

Долоон жэлэй эхиннээ хойшо оролдосо ехэтэйгээр ажалла-жа дүрбэ хахад жэлэй даал-габар дүүргэнхэй.

Хүдэлмэрилшөө дүй дүр-шэл, шадабари мэргэжэл, жа-луу хүдэлмэрилшэдэ дамжуу-лан үгэхэ гэжэ коммунист ажалай ударингай найн хай-хан ёно заншал мүн. Гэбшье Петр Трофимовичын нурганан токарнууд паровозно депогой олон цехүүдтэ хүдэлмэриллэжэ байна. Инструментальна цех-тшье энэ новаторай нурга-нан токарнууд Алексеев, Яковлев гэхэд өөһэлднгөө багшатай мүрысн хүдэлмэ-рилнэ.

Наяхан болоһон КПСС-эй XXII съездын шийдхэбэри-нүүдэ уншаад байхадаа улам эршэ зоригтойгоор ажаллаха дураг хүрэнэ,— гэжэ нүхэр Воронченко хөөрэнэ.— Ганса-хан түмэр замай транспор-таа абалд үзэхэдэ, хэды ехээр хүжэжэ байнаа. Тепловоз, электровозууд Байгал далай-наа баруулжаа сүм ашагла-дана. Ойрын жэлнүүдтэ ма-ний эндэхэ Номгон далайн эрье хүртэтэр тепловозууд шуумайлдахань...

Б. Будаев.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: коммунист ажа-лай ударин П. Т. Воронченко ажаллажа байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Шэбэртин дунда хургуулийн 7-охи классай хурагша Цырен Цыдендамбаев хуралсалай мас-дой соо «ТВ-16» гэжэ станок дээрэ ажаллажа байна. С. БАЛДУЕВАЙ фото.

ХИБҮҮДЫЕ АЖАЛДА ДУРАТАЙГААР БҮЛЭ СООГОО НУРГАХА

Түрэлхид, уншагш

Муницистическэ партиин Программ соо үхибүү-ммунист ёһоор нургахын айхабтар ехэ анхарал тана.

Бүүдэй эрхим байн эр-болохо хэрэгтэ ганса-дл бэшэ, мүн тэр бү-төн ехэ үүртэ дүүргэхэ

мунимэн байгуулха хүн-э тээшэе халбаранги зэргэтэй. Теэд гансал мэргэжэл хүнийн нимэ-хо шадхаггүй юм. Заал-е махабадая бэхжүүл-ажалай амта мэдэхын-дара ажал хэхэ хэрэгтэй

дэлмэрилшэн ба тарья-нгитай хамта хүдэлхэ-тойтой коммунист болохо-г гэжэ В. И. Ленин үшөө-молой III-хи съезд дээ-лхэн байна.

дл гэжэ манай орондо-хундын, алдар солын-болонхой.

үхибүүдэ тон бага-иургуулида ороодүй-ажилжэ ажалла. бэлдээ-на, хожом ехэ болоод-ажалда нурхань тон-байдаг.

н тухай совет нургуу-дй дүршэл, багшанарай-гэр бүлынхидэй ажаг-ехэ юумэ хэлэжэ үгэнэ.

үүү багаһаа хойшо-гэжэ нурхадаа, хожо-иургуули физикэ, хими,-дэ болон бусад предме-д олоһон мэдэниинь-ий холбоотой, ном дээ-лэн юумээ ажабайдал-эргэлдэхэд бөөдөнх-ностой, толгойдонь ха-й байна.

д гэжэ үхибүүнэй-болотыс багаһаань ху-даа, ажабайдалтай сэн,-гээшье ойлгуулдаг.

аһаа ажал хэжэ нур-аа хожомоо амаршье-аа тунхирхайгүй, хү-дэлхүнгүй зайжа ябаха-йна.

уули эрдэм мэргэжэл-бүүдэе нургахынгаа хам-ар ажалай бүхы хам-уудыс бүлэ гэрэхинэй-дөөр бултынь бэе-абажа шадхаггүй.

д гэжэ багаһаа, хүлэг-уаганһаа гэжэ бурят-эсэлдэг. Тиймээхэ үхи-бүү коммунист хүмүүжүүл-дэнэринь нургуулиһаа-й үүртэ дүүргэжэ ша-йна. Нургуули бүлэ-хамтын ажал лэ ёһото-ис бололой хүнийн хү-длэхэ ха юм.

дэниэ зүбөөр ойлгоһон-нар болон бүлэнэр ма-

най республикада мүнөө тон олон болонхой. Түнхэнэй аймагай нургуулинууд болон бүлэнэр энэ жэлэй нургуу-лин занабарины гансал нур-агшадтай өөһэдэн гараар хүүлэхэ гэжэ шийдхэн бай-гаа. Иигэжэ өөһэдэнгөө га-раар занабари хэхэдэ үхи-бүүд ганса дарханай дүй дүр-шэлтэй болохо бэшэ, мүн хэ-нэн ажалайнгаа сэн, шэнжэ-мэдэлгэ болон, хэһэн юм-мэндэ өөһэдэ гамтайгаар ханддаг болоо. Найн найхан-нимэ жэшээнүүд манай бай-далда тон олон.

Гэбшье зарим нэгэ бүлэ-нэр үхибүүдэ зорюута бага-һаань хойшо хара ажалһаа-холодуула, нургуулин нур-алсалыс ажабайдалтай няг-та нарин холбоотой болхо-го гэхэдэ ехэ хаалта үзүүлнэ.

Жэшээхэдэ, 19 наһааа гүй-сэһэн Виктор М. арадахы-класс дүүргэйээр хоёр жэл-болобошье, мүнөө хүртэр-ямаршье ажал хэнгүй, хэхэ-эсшье наһанагүй, наһаа амар-хан үбгэрлэн эсэгинтээ хүзүүн-дээрэ нурһаар байна. Виктор-хүбүүнэйнгэ нургуулида нур-агай байхадань, «хэнэ» үхэ-гүйл зон ажалладаг юм» гэ-жэ хэлэдэг байгаа. Хабарай-тарилгын үедэ, намартаа та-ржа хуралганайшье үедэ, зундаа лагерташье үхибүүд-бүхы классараа, нургууляра-аа хүдэлхэе гарадаг бай-гаа. Тийхэдэ гансал Виктор-хүдэлхэе ошолсодоггүй, гэр-тээ үлэдэг нэн. Юундэ гэхэ-дэ эхнэ ажаалхынь табид-лаггүй нэн. Эгээл нимэһэ-Виктор багаһаа хойшо ажал-да, хара ажал хэлэг зондо-дургагүйгөөр нурһан байна.

Мүнөө тэрэ бүдүүн хүн боло-бошье, нарай үхибүүн шэнги-ямаршье ажал хэжэ шадха-ггүй, хэхэ эрмэлзэл хүсэлшье-гүй, гансал хүнэй хэһэн ажал-дээрэ эдэлдэг, хубсалад-ябаха амтан болоһонхой.

Энэндэ эгээ түрүүн Виктор-рэй түрэлхидын багаһаа хойшо ажалай дүршэл олгуу-лаагүй халаа өөһэдэ гэмтэй болоно. Эднэр ажал хэнгүй-ямаршье хүн социалистическэ-обществын бүрин ёһото эрхэ-тэн болохо шадхаггүй гэжэ-мартаһан байгаа.

Залуу багша Н. К. Пермь-городто багшанарай институт-дүүргэдэ, манай республикын-хүдөөтэй нэгэ аймагта хүдэл-хээс эрхэн байна. Хүдэлхэ-дөө энэ багша ехэ бэрхэ, нур-агшадайнгаа, багшанарайн-гаш дунда ехэ хүндэтэйшье-болоһон байгаа. Зүгөөр гэр-ийнгээ байдалда энэ багша-

мнай өөрөө тоншье туйлуур,-ямаршье дүй дүршэлгүй бай-шаба. Өөртөө халуун эдэс хэ-жэ шадхаггүй, хэдэн жэл соо-гансал хуурайгаар юумэ эли-дэг байба. Энэ багша салын-шье ехыс абадаг нэн, тийгэбэ-шье мүнгээ шадамараар ху-даар ажаллаа шадхаггүй дээрэ-һэ мүнөө болотороо эхэ эсэ-гэһэ мүнгэ эрхүүлдэг байба.

Үнгэрхүдөө гэрэхэһинийн уга-һан хартгабха хүртэрнй по-сылкаар эльгээдэг болобо.

Эрдэм мэргэжэл хэршье-ехэтэй, багшалхадаа хэршье-бэрхэ наа, энэ багша багаһаа-хойшо нэгшье хара ажал-хэзгүй, эхэ эсэгээс хаража-нурһандаа нимэ туйлуур туй-ган ябадалда хүрэнэ байна.

Нургуулида нуржа байхан-үхибүүдэ гэжэ ажалһаа та-балха гэжэ бүлэнэрэй айхаб-тар ехэ алдуу болоно. Ийм-һээ нүүдэнэ гүрэн түрэдэ-шье, гэрэхиндэшье, өөртөө-шье туһагүй зөөлэн гартан, эгоистнууд, хубалза гэлэг хү-нүүд би болоно. Манай гүр-эндэ нимэ зон олоншье бэшэ, тийгэбшье үшөөл дайралда-г гэжэ.

Үхибүүе багаһаань зүбөөр-нурһалда, эрхимээр нургуули-да нурһалда, хара ажал хэлэ-байжа шадхаа байна. Иймэ-үхибүүд багаһаа өөһэдөө са-гаа хубаарилжа, саб байса-хэсхэлээ хэлэг, бүхы юумээ-гүримтай болгожо нурһалда.

Энээн тухай ажалһаа бүлэ-нэрэй үхибүүд эрхим жэшэ-харуулна.

Жэшэ болгон Камковто-ной булыс абаад үзэе. Эднэр-зургаан үхибүүдтэй юм. Тий-гэбшье энэ бүлэ соо хэн юм-хэхээсэ найн мэдэлэг. Ехэшүү-ныс гэрэйнгэ газзаахине, ба-гашуушын гэр соогоо хэхэ-ажалаа тон алыар хубаари-ланхай юм. Мүн энэ ажалын-гаа журамай хажуугаар, үхи-бүүд өөһэдөө хубсаһа хуна-райнгаа хойноһоо харуулал-даг.

Мүнөө энэ Камковтоной-үхибүүд Улан-Удын хоёрдохы-номерой нургуулида нурһалда. Энэ нургуулин багшанар-Камковой үхибүүд гэрэхэ-журамаа нургуулидаа асарая-гэжэ эрхим найнаар нурһа-һаа гадна, ажал хүдэлмэрилэ-хын ажалда аймагтар дур-атай байна гэлсэнэ.

Нургуулинуудыс ажабай-далтай нягта нарин холбоо-той болхого гэхэн шэнэ хуули-мүнөө хаа хаанагүй айхабтар-ехэ нүлөө багшанарта, бүлэ-нэртэ, үхибүүдтэшье үзүүлжэ-байна.

Манай республикын Ка-банский, Мухарзэбэрей, Ур-нэй, Суулгын хүдөөгэй нур-гуулинуудай хурагшад баг-шанарайнгаа хүтэлбэри доро-үйлдэбэрин бригадануудта, колхоз, совхозуудта элбэ-яны ажал хүдэлмэрил хэдэг-болонхой. Үхибүүд заримдаа-өөһэдэнгөө туршалгын Гал-май дээрэ эрдэм мэргэжэл-гүй арга боломжо хэрэгшэ-лэ, дүгынгөө колхоз, совхозууд-та жэшэ харуулмаар элдбэ-культурануудыс ургуулна.

Энэл гэшлэл даа багшана-рай, гэр булынхидэй омогор-хол! Багаһаа хойшо ажал-нургуули хоёрыс нэгдүүлжэ, олондо хэрэгтэй хэрэг хэжэ-эхилээ халаа, хожомоо элэ-нургананар заал наа үндэр-бодолтой, үнэн сэхэ хүнүүд-коммунизмын үедэ ажаһууха-хүнүүд болохол.

Коммунист ёһоор үхибүүдэ-нургахэ гэжэ мүнөө, партиин-шэнэ Программын гарангай-тай хамта, урда урданайхнаа-бүрхэ шухала, нагтын уялга-болоод байна. Манай мүнөө-нурһанан зон, үглөөдэр ком-мунизмад ажаллаха зон боло-но ха юм.

Д. Булаев, багша.

И. Ильин, Улан-Удын советско-партийна нургуулийн-нургахы.

Хилын саананаа ООН-эй дэргэдэхи СССР-эй түлөөлэлгын мэдүүлгэ

Н. С. Хрущевой элдхэл араб хэлэн дээрэ гараба

КАИР, ноябрийн 23. (ТАСС). КПСС-эй Программ тухай элдхэл, КПСС-эй XXII съезд-д Н. С. Хрущевой хэлэһэн тү-гэхэлэй үгыс «Ат-Тахрир» хэблэл араб хэлэн дээрэ гар-шарамдуулан, ООН-эй дэргэ-дэ байдаг СССР-эй түлөөлэл-гэ үсгэлдэр мэдүүлгэ тунхаг-лаба. Катангада тохьолдон-хойшолонтой байдалыс хара-жа үзэхын, харин түрэнүүдэй, эдэннэ тухирдаг колониаль-на гүрэнүүдэй Катангадахи хуули буса аашануудыс бо-люулхын зорилгоор Аюулгүйн-Советыс яаралтайгаар зарла-ха тушаа Эфиопи, Нигери, Судан 20 үдэрэй саада тээ-эрлэтэ табиһан байгаа.

СССР Бразили хоёрой хоорондохы дипломатическа харилсаанууд нэргээгдэбэ

Советскэ Социалистическэ Республикануудай Союзай га-даадын хэрэгүүдэй министр А. А. Громыко, Бразилийн Холбоотой Штадуудай Респуб-ликин гадаадын хэрэгүүдэй министр Сантьяго Дантас гэг-шэд хоорондоо бэшэг абалсаа. Тийгээд Советскэ Социалис-тическэ Республикануудай Сою-зтай, Бразилийн Холбоотой Шта-дуудай Республикын хоорондо 1961 оной ноябрийн 23-һаа дипломатическа харилсаану-дыс нэргээхэ, мүн саг зуурын, бүрин эрхэтэ элшэн сайдыс эльгээлсэхээр хэлсэбэ.

„Манкартизмын довтолгыс тогтоохо“

Великобританин компартийн мэдүүлгэ

ЛОНДОН, ноябрийн 24. (ТАСС). Великобританин Коммунистическэ партиин по-литическэ комитет «шэнэ мак-картистуудыс тогтоогүй» гэг-хэн урятайгаар үсгэлдэр мэдүүлгэ гаргаба. Иигэжэ-США-гэй компартиис хашаха-мүрдэхэ ушарыс Великобри-танин компарти буруушаана. Энэ хашаха мүрдэхэ ябада-лын гансашье коммунистуу-даар дүүрэхгүй гэжэ политиче-скэ комитетдэй тунхаглан мэдүүлгэ соо тэмдэглэгдэнхэй. Эб найрамдалай түлөө тэмсэ-дэг, ядерна довтолгыс буруу-шаадаг, социалис ороонуудай амгалан ёһоор зэргэ оршон байхыс хүсэдэг түрүү үзэлтэй бүхы американацуудыс саа-шалаа баһал хашажа мүрдэ-жэ эхилдэ гээд урсгалжүүл-лэгдэнэ.

Баруун Германидахи на-цистка эзэрхэг түрмхэйшүү-лэй уг залгамжалагша Аде-науртай президент Кенне-дин Вашингтондо хэлсэнүү-дыс хэжэ байхадань, Холбоо-той Штадуудта гитлерхидэй маягтайгаар коммунизма-эсэргүү хуулинуудыс боло-тоор бөлүүлхэ хуульшын хэм-жээнүүдэс США-гэй юсти-циин министр Роберт Кеннеди-абажа байгаа гэжэ мэдүүлгэ-соонь хэлэгдэнэ.

Америкын коммунистуу-дыс хамгаалхын түлөө бүхы демократууд, эб найрамдал-тогтоохын түлөө тэмсэгшэд саг дары хэмжээнүүдэс аба-жа ёһотой гэжэ Великобрита-ниин компарти мэдүүлбэ. Юуб-гэхээс тэдэнэр ганса өөһэлд-гөө хамгаалхын түлөө бэшэ, харин Америкын эрхэтэн бү-хэнэй хуулида эрхыс хамгаал-хын түлөө баатарлыгаар тэм-сэнэ. Тийгээхэ эб найрамда-лай түлөө, юрын демократиче-скэ эрхэнүүдэй түлөө США-гэй эрхэтэн бүхэнэй тэмсэхэ эрхыс хамгаална гэжэ гээд мэдүүлгэ соонь тэмдэглэгдэн-хэй.

Аюулгүйн Советдэ

НЬЮ-ЙОРК, ноябрийн 23. ТАСС-эй тусхай корреспондент Н. Туркентено мэдээсэ: ООН-до байдаг Кубын саг ур-гэлжын түлөөлэлгын бэшээн бэшэгыс харыхын түлөө Аюул-гүйн Советдэй түрүүлгш В. А. Зорин Советдэй засадын үсгэ-гэлдэр зарлаба. «Доминикан-ска Республикада эзбсэгтэ довтолго» США-гэй правитель-ство хэхээс бэлдэнэ. Энэни-ен тэрэ бэшэг соогоо шүүм-жэлэн толорхойлоно. Холбоотой Штадуудай правительствын тэрэ довтолгоо хэхгүй байха-дань лэ Аюулгүйн Совет зар-лажа, тусхай хэмжээнүүдэс аба-жа эрилтэ Кубын прави-тельство тэрэ бэшэг соогоо та-биба.

Удаалуулан үгэ абahan США-гэй түлөөлэлгш Стивен-сон Кубын түлөөлэлгын хэлэ-ныс нэнгэргүйгөөр буруушаа-

«Турци, Греци атомна зэбсэгтэй»

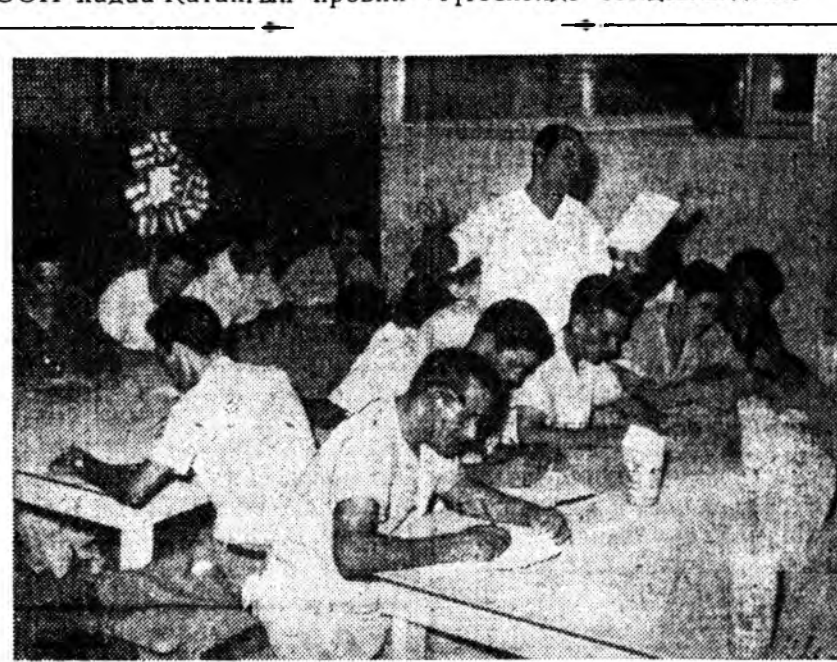
Американска полковнигой мэдүүлгэ

СТАМБУЛ, ноябрийн 23. (ТАСС). Хэблэлэй мэдээсэ-һээр «Турци, Греци атомна зэбсэгтэй» гэжэ американска полковник Риппл НАТО-гэй штабта, Измирта мэдүүлэ. Баруун Германида оршодог сэрэгтэй атомна нургуулида

НЬЮ-ЙОРК, ноябрийн 24. (ТАСС). Катангадахи байдал тухай асуудал Аюулгүйн Со-ветдэ зүбшэн хэлсэлгэтэй да-шарамдуулан, ООН-эй дэргэ-дэ байдаг СССР-эй түлөөлэл-гэ үсгэлдэр мэдүүлгэ тунхаг-лаба. Катангада тохьолдон-хойшолонтой байдалыс хара-жа үзэхын, харин түрэнүүдэй, эдэннэ тухирдаг колониаль-на гүрэнүүдэй Катангадахи хуули буса аашануудыс бо-люулхын зорилгоор Аюулгүйн-Советыс яаралтайгаар зарла-ха тушаа Эфиопи, Нигери, Судан 20 үдэрэй саада тээ-эрлэтэ табиһан байгаа.

Колониальна гүрэнүүдэй түлөөлэлгшэдэй гэмээр мүнөө хүртээр Аюулгүйн Советдэ-ямаршье шийдхэбэри абтаа-гүй.

Хойшолонтой байдалай гол шалтаганаань — колониальна гүрэнүүдэй, тэдэнэй тагнуул-шадай Катангада хамаарха-ябадал болжуулаа зорилготой резолюциин проектыс Либериин, Цейлоной, ОАР-ай де-легаци Аюулгүйн Советдэй үзэмжэдэ табиһан юм. Харин колониальна гүрэнүүдэй тү-лөөлэлгшэд энэ резолюциин проектыс буруушуулаха гэжэ ара даллаар элдбэ хүдэлмэри-яруулан байна. Чомбелэ, ко-лонизаторнуудай Катангада-хи бусад тагнуулшадта эсэр-гүүгээр ООН-эй эзбсэгтэ хүсэ-нүүдэс колониальна гүрэнүүд хэрэглүүлхгүй наһаатай гэ-жэ мэдүүлгэ соонь хэлэгдэнэ. ООН хадаа Катангын провин-

Кубын Республикын пред-приятнуудта үзэг бэшэ мэдэхгүй абадал усадхаа худал-мэри амжалтаттайгаар ябуул-дана. Энэ жэл «Гэгээрэл жэл» гэжэ сонсохогодо. Багхан үхибүүдшье, урдань бэшгээ-нурха аргагүй байхан наһа-тайшуушье бүгдэ нурһалсаа. Зураг дээрэ: нэгэ предпрятийн хүдэлмэрилшэд нурһалсаа бай-на.

ТАСС-эй фотохронико.

ЭКВАДОРЫЙ КОММУНИСТИЧЕСКЭ ПАРТИИНЫ МЭДҮҮЛГЭ

ГАВАНА, ноябрийн 24. (ТАСС). Пренса Латина агент-ствын корреспондентын Уая-кильһаа (Эквадор) мэдээсэ-һээр, Эквадорой Коммунис-тическэ парти мэдүүлгэ гар-гаа. «Арадай, демократическа, түрүү хараа бололотой бүхы хүсэнуудэй орон дотороо на-

ционально-сүлөөрэлгын үргэн фронт би болгохынь Эква-дорой Коммунистическэ парти урйална» гээд мэдүүлгэ соонь тэмдэглэгдэнэ.

«Эдэ хүсэнууд энэ нарын эхиндэ амжалта туйлаа нэн. Тэрэнэ империализмыс ила-һан аргухыс илалта болоно» гээд мэдүүлгэ соонь хэлэгдэ-нэ. Арад зон, арми империалистуудай хорото аашыс Латин Америкэдэ

хоёрдохёо буруутуулба.

Национально — сүлөөрэлгын фронт би болгохо тухай бүтэ-дациональна хэлсэн нарын үдэрнүүдтэ баталагдаха ёһо-той гээд Эквадорой Комму-нистическэ партиин мэдүүл-гын түгэхэлдэ бэшэгдэнэ.

Хамтын коммунисте толилогдобо

ВАШИНГТОН, ноябрийн 22. (ТАСС). США-гэй президент Кеннеди ФРГ-эй канцлер Аде-наур хоёр гурбан үдэрэй тур-шад хэрхээ хэбэ. Эдэ хэлсэ-нүүдын тон ноусаар үнгрэ-гэдөө. США-гэй, Баруун Гер-маниин тусхай коммунисте Са-гаан гэр толилоо.

Хэлсэнүүд «налагы найн эр-хэ байдалда» үнгэрөө гээд коммунисте соонь хэлэгдэнэ. Зүбшэн хэлсэлдэнэ шухала асуудалнуударшье, тэдэ асуу-далнуудыс шийдхэлгээршье хоёр талын нэгэ хараа боло-лотой байһанин толорхойлог-добо гэжэ тэндэнэ заагданхай.

Берлиин асуудал шухала удхатай байгаа. «Баруун Бер-линд ёһотой сүлөөтэ байдал хангахаар шийдхэнэ» пре-зидент канцлер хоёр баталан харуулба гэжэ коммунисте соонь хэлэгдэнэ. «Хэрбээ Со-ветскэ Союзай бодомжотой сээсн хараа шугам табая наань лэ, энэ бэрхшээлтэй хэр-гэрыс эбэй ёһоор, хэлсэнууд-ыс хэжэ шийдхэхэ гол зүйл-нүүд тухай» эдэнэр үгээс ойл-голсоо гээд коммунисте соонь бэшгэлдэнэ. Энэ асуудалда ха-баатай бүхы талануудай хуу-лиа эрилтэнүүдыс хангахаар лэ бөлүүлэгдэхэ хэмжээнүүд тушаа зүбшгэлдэнэ байна гэжэ тэмдэглэгдэнэ.

Шэнэ бүлгэм

Национальна спорт оор Бүхэрссин бүлгэм бин болгодо. Энэ хадаа Россин Федерацин област, хизаар, округуудта национальна спорт улам дэлгэрүүлэх гэнэн зорилготой. Энэ бүлгэмэй мэдэлд област, хизаарнуудай, округ, республикануудай секцинууд ороно.

Ная Москвада болоһон спортын түлөөлэгшэдэй пленумд хабаадагшад нотагуудтаа национальна спортын хэр зэргэ хүгжэж байһан тухай хөөрлөөд, дүй дүршлөө андалдасба, тингээд «национальна спорт хүгжөөх талаар Бүхэрссин бүлгэмэй» дүрим баталаа.

Эмхидхэлэй асуудалай хаража үгсгэдхэдэ национальна спортын Бүхэрссин бүлгэмэй түрүүлэгшээр СССР-эй спортын мастер, педагогическ эрдэмэй кандидат, Патрис Лумумбы нэрэмжэтэ «Дружба народов» университетей физкультурын кафедрин ахалагша багша Георгий Туманян хунгадлаа. Мүн түрүүлэгшын орлогшоор ВЛКСМ-эй ЦК-гэй хүдлэмэрилэгш Евгений Савченко, харюусалгата секретаря Гайрат Абсальмов хунгадлаба. Тэршэлэн энэ бүлгэмэй президиум 9 хүнөө бүридөө.

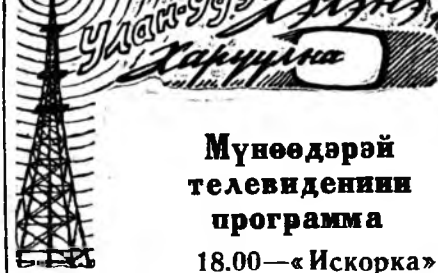
1962 ондо национальна спорт оор — бурядай барилдаан, хур харбалга, «Хуреш» гэжэ түвын арадай барилдаан, мүн уласхоорондын гуримай ёшоор хур харбалгаар үнгэргэгдэхэ мурьсөөндэ Байгал шадарай, Урда Сибириин — Красноярска хизаарай Хакассын автономно област, Алтайн хизаарай Горно-Алтайн национальна област, Яхадай, Түвын, Бурядай республикануудай, Агын, Усть-Ордын национальна округуудай түлөөлэгшэд хабаадалска юм.

Россин Федераци дотор национальна спорт оор мурьсөөн табан зонодо үнгэргэгдэхөөр хараалагданхай. Хойто Кавказын арадуудай, Россин Федерацин Центральна зонин, Хойто зүгэй арадуудай, Алас Дурна зүгэй, Байгал шадарай ба Урда Сибириин зононууд тоологдоно.

Ерэхэ жэлдэ Советскэ Союз дотор уласхоорондын гуримай ёшоор хур харбалгаар түрүү хуури эзэлһэн түрүүшын мурьсөөн үнгэргэгдэхэн.

Н. Иванов.

Бүхэрссин федерацин соведэй гэшүүн.

Мүнөөдэрэй телевиденин программа

18.00 — «Искорка» гэнэн телевиденин журнал. 18.35 — «Пионерия» гэнэн киножурнал. 18.45 — «Тайна чемпионы» гэжэ телевизионно фильм. 19.05 — «Бидэр коммунизмын уеда ажаллаха» гэнэн уран хайханай дамжуулга. 19.30 — «Песни над Днестром» гэнэн Молдавийн искусствын мастернуудай концерт. 20.50 — А. Чеховэй рассказыар зохёгдолоһон «Пестрые рассказы» гэнэн телевизионно фильм. 22.20 — Ноябрьрин 28-да дамжуулагдажа программа.

Хёрхо хурса нюдөөрөө холыс шэртэн байгааа энэ хубуумнай дүрбэн аха дүүнэрэй нэгэн болоно. Эдэ дүрбэнни галуута-нуурай горнягуудай дунда мэдэхэ, танихагүй хүн тон үсөөн байха. Зүгөөр, аха дүүнэр сооһоо эрхим шахтёр Андрей Петрович Бурлаков үнэн сэхэ, оролдотой бэрхэ ажал хэрэгүүдээрэ онсо шалгардаг, саашааааа эрхимлэжэ ябаха байһанынь бата майдамтай. Ушарын энэмнай ханаһандаа хүрдэг, харбайһанаа заагагүй баридаг, зоримгой зантай мэрэгжэлтэ юм. Тингээ тула ажалдаа шалгаржа, арадтаа магтуулжа яабанаар.

Эгээ арбан жэлэй урда тээ энэ. Тингээ Андрей мэдээ дархан болохо хүсэлтэй, эсэгынгээ хажуугаар эрвэлдэдэ бэлэй. Тингээ шэвхэ ябатараа удангүй зорнопромышленна дүрээлдэ орожо, эрдэм мэрэгжэлтэ үлэм дээшлүүлжэ эхилнэ. Тингээ хэдэн һарын үнгэрөөд байхада бэрхэ даагад хүдэлжэ шааба болоо, саай ошохо тума ажал хүдэлмэридөө улам дадажа, уншыс бологуй ажалай үндөр бүтээс туйлажа захалба. Зүгөөр тэрэ

Эдэ үдэрнүүдтэ шахтёрнуудай дунда КПСС-эй XXII съездын урда тээ дэлгэрэн социалист мурьсөөн улам үрэгдэнээр. Нүхэр Бурлаковой бригадынхид түрүүшүүлэй зэргэдэ жажска зуураа, олоной дунда ойлгууламжын хүдэлмэри үргэнээр абуулна, өөһдөөшье түрэл партингаа түүхэтэ сүеэдын материалнуудтай үзэзэгшөөр танилсажа байнхай. Зураг дээрэ: А. П. Бурлаков. Ф. Моренецын фото.

лүүлэн, тэндэхи ажалшад адуу малаа атар тарганаар ондо оруулхын түлөө унаһан малгайгаа абаха забгагүйгөөр хүдэлжэ байнхай.

Иймэ хара нартаһан һаруул хайхан хэрэгүүдэй хажуугаар, наагаар ябадалтан харагдана. Енгорбойн ёгтошо шогуша хүнүүд үнөөхи «нойтон мунса» гэжэ үнн хада хэлсэгдэлтэ үжэнгир үгэ үшөө мартаагүй, аманай алдад болгохо байба. Үнэн ушарын мэдээ

дэн гэнээмнай, нюураа улайхаар, нюураа жэжхээр эшхэтэр юумэ дуудлаба.

Суута басаган хурим дээрэ яагаа гэгшэ бэлэй? Эгээл тэрэнэй удхатай юумэ хөөрлүү. Нютагай Соведүүдтэ хунгаха үнгэрөөшье хунгалын үгэдэ Цыреторэй Батамунхэ хэдэ магтуулан, намтар солоёо дуудуулан байгаа! Тингээ нютагайн зон тэрэ нүхэрөө Енгорбойн сомоной Соведэй депутат болгон хунгаһан байгаа.

Батамунхэмнай үнэн бээл бээлжэ, ажалдаа алдартай, зондоо тунхатайгаар хүдэлхэн гэжэ нютагайнхын хүлээгэ, этгээшье, найдаһын. Тингэн гэгшэ Батамунхэн зонойнгоо хүндэдэ хүрэнгүй, «гуулиаа бултайлжар» хөөб.

Депутатаар хунгадһанһаа хойшо дээрэ аха, дэргэдэ нүхэргүй хүн боложо, дура зоргоороо ошоо гэгсэхэ. Хамагай түрүүндэ хатуу харагтай нүхэсэжэ, хамжаанай сельподо байралшоо ха. Арханаа дашууржа, абари зангаа хубилба гэхэ. Айл зоноо, гэр бүлээ амараахаа болишоһон байна. Тингээ эльгэн дээрэ үргэжэ, эрхэ бэрхээр хургаһан эсэгтэ эхээ, ханилдажа хууһан хайрата ганса нүхэрөө, хөөрхэн дабааа хүүгэдэ айлгадаг, хараадаг, сохидог болобо.

Манан-ногтуугай мангарта эзэлгдэн хүннэ мэдэнэ ха

ХУДАН ГОЛОЙ ХОЙМОРОО

Аажамхан урасхалтай Худан голой хойто хажуугаар Шулуута, Дарбагай, Могсохон, Тураасгай гэжэ үргэн уужам хүнды нотагууд нэмэжидэг юм. Эндэ хабар, нарма, үбэлшье хони, мал бэлшэхэдэ таатай зохид хада гүбөө, таряалан, сабшалангай газар элбэг.

Мүнөө эдэ нотагуудта Чесантын совхозой 2-дох фермын ажахын тоосондо ороһон хонишодой хэдэн бригаданууд үбэлжэжэ байнхай. Байгша ондо тус фермын хонидой 20 шахуу жэжэхэн отаранууд булта томодогдож, тэднэй орондо ажахын тоосондо оруулагдаһан 3 бригада эмхидхэгдэ нэн.

КПСС-эй обкомой гэшүүн, совхозой түрүү хонишодой нэгэн Намсала Дулаевагай бригадынхид Могсохон нотагта байрланхай. Энэ

бригадын хонишод мүнөө жэлдэ даажа абаһан сабшалан, таряалангайгаа ургасье өөһэднөө хүсөөр хуража, хони, хурьгалтаа бардам хүрэхэ тэжээл бэлдэхэ. Гадна байра, хашаа, хөрөөгоошье намар эртүүр заһабарилжа, дулаалһан байна.

Бригадмнай хамтадаа 3000 гаран хонидтой. Эдэ олон хони нэгэ газар байлгажа болохогүй байһанынь мэдэжэ. Тингээ үбэл тэжээл, бэлшээрин газар, уһынь тэнсүүрилэн хубааж, тэднээ хэдэн ондоо отаранууд болгоод, хароуһанлаби. Жэшэнь, Могсохоной голло 1425 эхэ хонин, шэнэ түрэхэ 350 түлгэ гурбан ондоо отарад үбэлжэжэ байнхай. Могсохон адалта нүхэр Ц.Д. Жаргаловтан гэрээрээ 600 эхэ хонин үбэлжүүлэхэ юм. Эдэ үбэл тэжээлээ өөһдөө бэлдэхэ, эхэ хони, түлгэ, бултыннь искусственаа үржүүлэхэ. Үлгөө мүнөө тул абахаар бэлэн болоно. Эрэ түлгэ, нубай хонид Улэнтэ, Дарбагай гэжэ нүхэр Дулаева хөөрөө Тус бригадын хонин өөһэднөө хүсөөр 1000 гаран центнер хайхан үбэл, центнер зөлөөн бэлдэ, нурилжэ абаа. Мүн бүридэ 1 центнер хүртэ силос дараа. Гадна нэхэ голоомоо суглуулжа хай. Бригадынхид нам хойшо бүхы хонидо эдэ таряалан, сабшалан, адуулжа, тобир тартан, гоод, үбэлжөөндэ оруу. Эдэ үдэрнүүдтэшье хуринь зэргээр тэднээ зөлөөн эдүүлээд, саһа тай газарта бэлшээнэ. Шамираар хулашаг, жэжэ гэнүүдэ баһа амаарынаа, гаад, һайн тэжээл дээрэ бижа тэбээрүүлэн.

Шулуута, Тураасгай нотагуудта байрланһан ондо Содоном Холхоров, ден-Доржо Ринчинов гэдэ хүтэлбэрлэдэ ажал тоосондо ороһон бригадануудшье үбэлжэлгээ тэжээгээр эхилэнхэй.

Тингээ тус фермын партингаа XXII съездын шийдхэбэринүүдээр урм зоригжохо, бүхы 9,4 гаран хонидо тобир танаар ондо оруулаад, тэһайнаар абахын түлөө байһанаа мэдүүлэн.

Д. Колмаков.

Хори.

Ж. Бадмаев.

Хори.

КОММУНИС АЖАЛАЙ. БРИГАДЫН ДУУН.

Үгэн Ц. ЖИМБИЕВЭЙ Хүгжэмнэ Б. ОЛЗОВЭЙ

Маршын темпээр

Аажамхан

Мун - мэн зо - ном - най мун - кэ - тэ

Гови

Мун - сэг, ху - сэл - най дун - дэ - кэ

Гови

Мун - сэг, ху - сэл - най дун - дэ - кэ

Гови

Мун - сэг, ху - сэл - най дун - дэ - кэ

Гови

Мун - сэг, ху - сэл - най дун - дэ - кэ

Гови

Мун - сэг, ху - сэл - най дун - дэ - кэ

Гови

Мун - сэг, ху - сэл - най дун - дэ - кэ

Гови

Мун - сэг, ху - сэл - най дун - дэ - кэ

Гови

Мун - сэг, ху - сэл - най дун - дэ - кэ

Гови

Мун - сэг, ху - сэл - най дун - дэ - кэ

Гови

Мун - сэг, ху - сэл - най дун - дэ - кэ

Гови

Мун - сэг, ху - сэл - най дун - дэ - кэ

Гови

Мун - сэг, ху - сэл - най дун - дэ - кэ

Гови

Мун - сэг, ху - сэл - най дун - дэ - кэ

Гови

Мун - сэг, ху - сэл - най дун - дэ - кэ

Гови

Мун - сэг, ху - сэл - най дун - дэ - кэ

Гови

Мун - сэг, ху - сэл - най дун - дэ - кэ

Гови

Мун - сэг, ху - сэл - най дун - дэ - кэ

Гови

Мун - сэг, ху - сэл - най дун - дэ - кэ

Гови

ӨӨНЭДЫНГӨӨ ХҮСӨӨР

Байкало-Сэлэнгын уһан зам-механическэ участогай хүдэлмэришэд судануудай үбэлжэдг сөөрэмэй эрьдэг тусхай гэр барижа, ашагталгада тушаагаа. Энэ гэртээ хүдэлмэришэд үбэлэй үелэ амардаг, суглаа үнгэргэдэг, олоороо сугларжа шэнэ газар, журналнуудыс уншадаг болонхой. Мүн тус участогайхид Сэлэнгэ мурэнөөр абадаг судануудыс заһабарилжа мастерской барижа эхилээ. Урдань байһан заахан гэргэй орондо һайн мастерской баригдажа байна. Тус участогайхид шэнэ мастерской өөһэднөө хүсөөр барина. Тэрнэ богони саг соо баригдаад, досоохи түхээрлэгнэ хэгдэжэ байна. Ууралаар дулаасагдаха, шэнэ шэнэ токарна, үрмэдлгын станогүүдтэй, электрогагнуури хэхэ тусхай агрегатуудтай, мүн ондоошье түхээрлэгнүүдтэй, байха.

Модошо дархашуул Матвеевский, Хабедаров, Пономарев, хабсаргагшад Седоркевич, Деметьев, шутатурка хэгшэд Денисова, Матвеевская болон бусад жэшээтэ ажалаараа суурхана. Барилгашадай олонхын халаанһаа даабарине 120—130 процент дүүргэнэ. Мастерскойе баригшад тэрнээ хараалагдана болзорхоонь урид барижа, Советскэ конституциин үдэр—декабрийн 5 болотор ашагталгада тушаахабди гэнэн уялга хаяхан абаба.

Энэ жэлдэ уһан замшад судануудыс өөһэднөө хүсэ шадалаар заһабарилжа юм. Экипажнуудай командануудай дундаһаа 15—16 хүн заһабарилга дээрэ ажаллаха. Капитанууд, штурманууд механикай, слесарин, түмэршэ дарханай мэрэгжэл шуудаланхай. Тэднэй олонхын үйлдбэрин түрүүшүүд, элбхитэй уралан нарижуулагшад байха юм. Энэнь ашаар заһабарилга богони болзор соо, һайн шанартайгаар хэгдэнэ. Хэрбээ урдань ямар нэгэ частинэ заводто захюулжа хүүлдэг байгаа һаа, мүнөө өөһэднөө хүсөөр дүүргэнэ.

Механик-слесарьнууд Геннадий Климов, Иван Екимов, Виктор Петухов, Владимир Седоркевич, заһабарилга дээрэ ажалажа байһан капитанууд Николай Санкиров, Дмитрий Сербенников, Михаил Климентьев болон бусад судануудыс эрхим шанартайгаар заһабарилжа байна.

Долоон жэлэй дүрбэдхн жэлдэ гол мурэнүүдээр тамаралга һайнаар үнгэргэхэ, арадай ажахын шухала ашаануудыс хэрэгтэй газартаһан саг соонь хургэхын тула мүнөөнөө бэлдэхэжэ байна.

Д. Балданов.

100 хонин бүриһөө—111 хурьга

Ажахын тоосондо ороод ажаллажа байһан Мухаршэбэрэй «Эрдэм» совхозой хонишон Гарма Машуевич Машуевич даадаг бригадынхид шэнэ амжалта туйлажа байнхай. Байгша ондо андах хонишод 529 эхэ хониндоо 587 хурьга абаа гэхэ гү, али 100 эхэ хонин бүриин 111 хурьга туйлжүүдэ.

Мархайн аша тархай

Нойтон мунса гэдэнэй мушхуу модо халхалдаа хүхын үнсэг дээрэ нилээд зандагдтайгаар буудаг аабза. Шүүһээ зосооһоо татаһан шэртэнэтэй шэнэһэ, хуһа мунсагүйгөөр халхалад туршты даа! Абиртагдахал байха. Тингээ мунса гэгшэмнай хэрэгтэй шолмо!

Тингээ тинтэр гансахан хуһан мунса «нойтон мунса» гэжэ нэрлэгдэнэгүйл. Энэ хүүр бурят арадаймнай аман үгын баян далай соо баһа нэгэ ондоо удхатайгаар тамаралсана. «Нойтон мунса» гэжэ хэлэгдэдэг урда сагай тэрэ үгын өдөлхөн энэгүүр тэрэгүүр, захэ үзүүр газараар, хаа-наа буутагад гэлдэд абадаг. Тэрэ үгэтэй түрэл болоод ябадаг шинга хүнүүд баһал дайралдадаг.

Заха холын Закамен нотагай хониныс хөөрлүү. Агуу-эхэ партингаа алдарта съездын шийдхэбэринүүдэ бээ

хадби,—гэжэ хонишон хөөрэнэ. Август, сентябрь һара соо эхэ хонидо бултыннь искусственаа аргаар уражуулан андах хонишодто ямаршье һажэг түрэнгүй, 100 эхэ хонин бүриин 100-һаа үсөөн бөшэ хурьга-лаб абтахаар хүлээдэнэ. Т. Чагдуров.